

PEDRA SECA

FULL INFORMATIU DE LA REVISTA PEDRA SECA
ARQUEOLOGIA AGRÍCOLA I RAMADERA

Any XII - Núm. 106

Edita: Patronat de Sant Galderic

setembre 2013

Adreça electrònica: pedraseca@gmail.com

T. 933 521 275 - 932 378 537

Direcció: August Bernat i Constantí - Coordinador general: Agustí Esteve i Orozco de Nájara
Dipòsit Legal: B-14.549-2002 - ISSN 1698-6598

551.638 EUROS PER A LA REHABILITACIÓ DE MARGES I PARETS DE PEDRA SECA EN FINQUES AGRÍCOLES

El Govern balear va aprovar la despesa de 551.638 euros per a ajudes a inversions agràries no productives per l'any passat. Aquesta convocatòria, gestionada pel Fons de Garantia Agrària

secajoangost.blogspot.com.es/) fa unes setmanes es va denunciar la destrucció d'una barraca de Pedra Seca a una finca de Monistrol d'Anoia, del terme municipal de Sant Sadurní d'Anoia, propietat del Sr. Sumarroca. Una barraca de les poques ubicades per aquestes rodalies i que estava catalogada al

i Pesquera de les Illes Balears, va encaminada a finançar actuacions de construcció i rehabilitació de marjades i parets de pedra seca amb l'objectiu de contribuir a mantenir el paisatge tradicional, la flora i la fauna autòctones i evitar riscos ambientals per l'erosió i la pèrdua del sòl, especialment en zones amb pendent. Aquesta convocatòria d'ajudes s'emmarca dins del Pla de Desenvolupament Rural (PDR) de les Balears per al període 2007-2013 i està finançada en un 65 % pel Govern i un 35 % per la Unió Europea.

IMPUNITAT A LES AGRESSIONS AL PATRIMONI CULTURAL DE LA PEDRA SECA DE CATALUNYA.

Des d'aquest bloc, ([secajoangost.blogspot.com.es/\) fa unes setmanes es va denunciar la destrucció d'una barraca de Pedra Seca a una finca de Monistrol d'Anoia, del terme municipal de Sant Sadurní d'Anoia, propietat del Sr. Sumarroca. Una barraca de les poques ubicades per aquestes rodalies i que estava catalogada al](http://pedra-</p></div><div data-bbox=)

portal Wikipedra de l'Observatori del Paisatge de Catalunya, amb el núm. 4833. Davant aquest fet, hem de preguntar a aquest senyor si era conscient del fet de destruir aquest important element del nostre patrimoni rural. No obstant, creiem que és per manca de coneixement cultural, ni un mínim de respecte per uns vestigis d'una cultura rural irrepetible i els homes que la van construir. Però el pitjor de tot, és la inèrcia de les Autoritats Culturals que no fan res per evitar aquesta mena d'expolis. Des de la nostra Associació, volem recordar una vegada més a qui li correspon, la necessitat de vetllar per aquest Patrimoni tan fràgil i vulnerable per evitar el que ha passat a Monistrol.

Informa: Joan Gost, president de Pedra i Paisatge

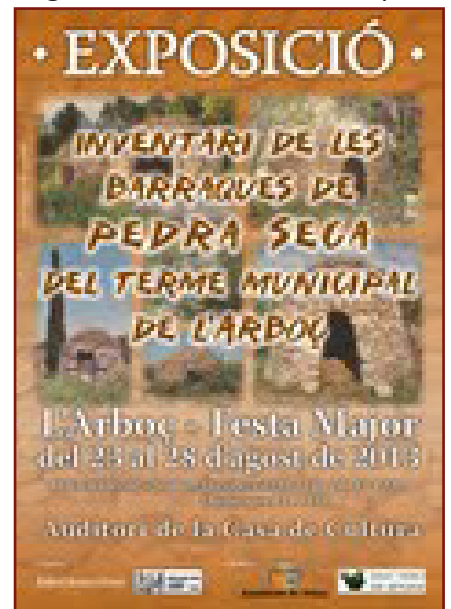
EXPOSICIÓ - INVENTARI DE LES BARRAQUES DE PEDRA SECA DEL TERME MUNICIPAL DE L'ARBOÇ

Durant tot el mes de setembre es podrà verure aquesta exposició-Inventari de les barraques de pedra seca del terme municipal de l'Arboç, gràcies al treball conjunt d'en Robert Rovira i Farré i el grup Drac Verd de Sitges.

Aquesta exposició ha tingut lloc en motiu de la Festa Major de l'Arboç, del 23 al 28 d'agost, instal·lada a l'Auditori de la Casa der Cultura "Can Rosell", el 23 d'agost de 2013, a les 7 de la tarda va tenir lloc la inauguració de les exposicions per part de les autoritats.

Els horaris de la Casa de Cultura "Can Rossell" durant el mes de setembre seràn els dissabtes de 10 a 14 h. i de 17 a 20 hores i els diumenges de 11 a 14 h.

Segons en Robert Rovira aques-

ta exposició consta aproximadament d'uns 80 plafons mida Din A3 amb les fotografies de les barraques i altres explicacions i uns 50 plafons mida Din A4 amb els dibuixos de les mides de les barraques fetes pel Josep Pascual del Drac Verd de Sitges

La durada d'aquesta exposició està prevista per un mes aproximadament i dins dels actes que també s'intenta dur a terme, son xerrades sobre la Pedra Seca, projecció de diapositives, visites de les escoles a la exposició amb explicacions del tema, visites in situ de les barraques amb caminades, etc.

Aquesta exposició s'ha pogut muntar gràcies a la comunicació d'en Robert Rovira va oferir durant la darrera Trobada de Pedra Seca a Les Preses.

TALLER DE PEDRA EN SEC A LA VALL DE COANEGRA (MALLORCA)

21 i 22 setembre 2013

En aquest taller farem un viatge al món de la pedra en sec, ens apropem a l'ofici i posarem en pràctica les tècniques reconstruint dues marjades en un entorn excepcional com és la vall de Coanegra, del terme de Santa Maria del Camí a Mallorca.

Objectius:

Conèixer els principis bàsics de la construcció en pedra seca i els seus materials.

Participar en la preservació del patrimoni.

Programa:

Teoria: Perspectiva històrica de la pedra en sec. L'ofici i principis tècnics.

Pràctica: les eines. Neteja, plan-tejament i aixecat de parets.

Lloc: Finca de Son Pou. Camí de Coanegra. Santa Maria del Camí.

Públic:

Persones majors de 15 anys interessades en l'ofici i el patrimoni de la pedra en sec.

TALLER DE PEDRA EN SEC

A LA VALL DE COANEGRA (SANTA MARIA DEL CAMÍ) FINCA DE SON POU

21:22

SETEMBRE 2013

Dissabte 21

- De 9 a 10.30h
TEORIA (Cases dels Mestres)
- D'11.30 a 14.30h i de 15.30 a 19.30h
PRÀCTICA

Diumenge 22

- De 9 a 14 hores
PRÀCTICA
- 14.45h
DINAR DE GERMANOR

Preus
Preu general: 40€
Residents a Santa Maria, aburats/des, pensionistes, estudiants i amics assoc: 25€

Inscripcions
652 200 459
mesquepedra@gmail.com

Organitza: Associació Més que Pedra
Col·labora: Ajuntament de Santa Maria del Camí

Material aportat per l'associació: Eines, guants i ulleres de seguretat. Material a aportar per l'alumne: Botes de seguretat, de muntanya o rígides.

Roba còmode i per embrutar.

Preu general: 40€

Residents a Santa Maria i aturats/, jubilats, estudiants i amics associació: 25€

* S'entregarà un certificat d'aprofitament.

Informa:

Associació Mes que Pedra

mesquepedra@gmail.com

mesquepedra.wordpress.com

XIV CONGRÉS CIENTÍFIC INTERNACIONAL SOBRE LA CONSTRUCCIÓ DE LA PEDRA SECA

Al XIII Congrés Científic Internacional sobre la Construcció de la Pedra Seca, promogut per la SPS (Associació Científica Internacional per l'estudi Pluridisciplinari de la Pedra Seca), organitzat

per Studio Nura, l'Azzociazione Sa Medera i el Comiato Club Unesco Baunei, i patrocinat per la Regione Autonoma della Sardegna, el Assess. Turismo e Formazione Professionale de la Provincia d'Ogliastra i les comunes di Baunei, di Talana i di Ilbono, estar escollida per l'any 2014, proposada per un dels ponents, Michel Amengual, periodista dels canals televisius France 2 i France 3 que resideix al Marroc, per la importància que té incorporar països de l'altre costat del Mediterrani, amb el compromís que la següent sigui a Creta.

Hi va haver dos propostes, aquesta del Marroc i una altra a l'illa de Creta a Grècia.

La població marroquina de Al Jaidida, és una ciutat d'uns 150.000 habitants, capital de la important regió agrícola de Doukkala, situada a la costa atlàntica marroquina, a uns 95 km al SO de Casablanca.

En el proper full potser us donarem més informació.

Informa: *Ada Acovitsioti-Hamlet*

Si voleu contestar la seva pàgina WEB, podeu fer-ho a:

<http://www.pierreseche-international.org/about-fr.html>

Société Scientifique Internationale pour l'étude pluridisciplinaire de la Pierre Sèche

RUTES DE LA PEDRA SECA / 43

Cabanes i barraques de Sant Martí de Centelles / Osona

Cabana del Bac davant l'Església

Es tracta d'una estructura, segurament d'una barraca, d'uns tres metres de llarg per 2,90 m d'ample. Segurament tenia una porta a l'oest. El seu estat actual no permet fer massa més afirmacions, només que estava adossada a un petit mur de pedra d'origen natural, consolidat amb una construcció de pedra seca. Es troba uns 20 metres per sobre de la pista, en un lloc que han netejat (41° 44' 854 – 002° 15' 335 – 485).

Uns 180 metres al sud, al costat d'un antic camí que va a buscar la serra de Castellar, s'ha trobat una altra estructura que podria correspondre també a una cabana (41° 44' 760 – 002° 15' 375 – 538).

Barraques de les Mirones

A tocar de la pista que va de Sant Pere de Valldeneu fins a Castellar, en el punt 41° 44' 580 – 002° 15' 531 – 520, apareixen les restes d'una antiga cabana.

Només es conserven les primeres filades del cos de l'edificació, una edificació que feia aproximadament 2 m de llarg per 1,5 m d'amplada. L'edifici es trobava orientat al sud i estava a tocar d'un camí i encastat al marge. Era fet de pedra sorrenca vermella.

Just al davant es conserva el que devia ser la llinda de la barraca, que fa 1,10 m de llarg per 30 cm d'ample i uns 25 cm de gruix. Al fons, a la banda nord, es conserva perfectament una fornícula de 33 cm d'ample per 45 cm d'alt.

Pocs metres més al nord, en el punt 41° 44' 600 – 002° 15' 522 – 531, es conserva una altra barraca que respon a les mateixes característiques i que, de moment, encara està sencera. Només ha perdut part de la paret est, tot i que el conjunt amenaça ruïna.

Es tracta d'una cabana arrambada a un marge, al costat del camí. Té 2,30 m de llarg per 1,80 m d'ample i l'alçada, en el punt més alt, arriba a 1,60 m. La seva porta també s'obre al sud i fa 65 cm d'ample per 1,25 m d'alt. Mentre les parets de l'edifici fan approxi-

madament un metre de gruix, a la banda de la porta aquesta amplada es redueix fins als 45 cm. La porta està delimitada per una única llinda plana d'1,20 m x 20 cm x 25 cm de gruix.

La barraca és feta de pedra sorrenca vermella treballada en angles rectes (tot i que també hi ha algun element de pedra calcària). A la banda nord hi ha una fornícula de 50 cm d'alt per 32 cm d'ample i 50 cm de profunditat. Aquesta fornícula comença a 50 cm de terra. A l'angle dret, al fons, hi ha un cocó de 42 cm d'ample per 32 cm d'alt i 65 cm de profunditat. Es troba a nivell de terra. Normalment aquests cocons servien per guardar-hi les eines, d'aquí la seva gran profunditat. La barraca tanca amb una falsa cúpula, amb una pedra força gran al mig i té algunes bigues fetes amb troncs sense treballar (que actualment estan podrits i amenacen amb l'ensorrament de la volta).

Aquestes barraques segurament varen néixer en el mateix context històric esmentat en l'element anterior.

Cabana de la Solella de l'Oller

Cabana en bon estat de conservació, de planta arrodonida, d'1'70 m de diàmetre i 1,90 m d'alçada màxima. A terra s'ha tallat un petit banc a la terra en què està excavada, aprofitant el fet d'estar adossada al marge. A la banda oest presenta una fornícula de 40 cm x 40 cm i a la banda est hi ha un petit relleix que podia servir per guardar petits objectes. El sistema de volta és el d'aproximació de filades. La porta s'obre al sud i té unes mides d'1'10 m x 0,75 m. Es troba al punt 41° 45' 105 – 002° 14' 003 – 552.

Barraques de la Solella de l'Oller

La primera, actualment enrundada, es troba en el punt 41° 45' 289 – 002° 14' 299 – 496, a tocar de la pista i amagada entre la vegetació.

Es tracta d'una cabana de 2,50 m x 1,50 m i d'una alçada que segurament permetia estar-hi drets (no es pot precisar perquè està ensorrada). Als costats est i oest hi ha dues fornícules. La de

ponent és molt petita i podria correspondre a la pèrdua d'un dels blocs que formaven la paret. La de llevant fa 35 cm d'ample per 45 cm d'altura i una profunditat de 60 cm.

La porta obria cap al sud i tenia una amplada de 60 cm. La coberta segurament era feta de volta per aproximació de filades. Es trobava al costat d'un camí delimitat per murs de pedres d'aproximadament 1,10 m d'amplada i encaixada dins d'un marge.

El seu estat de conservació és molt precari.

La segona cabana es troba en el punt 41° 45' 285 – 002° 14' 189 – 544, per tant una mica més a ponent i més amunt de la primera. Està, també, al costat mateix de la pista i igualment està totalment esfondrada. El seu estat és tan precari que no s'ha pogut ni prendre'n les mides.

Cabana gran de la Solella de l'Oller

Es tracta d'una gran construcció (2,10 m x 2,45 m al seu interior) que es troba en el punt 41° 45' 134 – 002° 14' 209 – 497. Dues de les seves parets (la nord i l'oest) estan adossades al marge, mentre que les altres dues (est i sud) han estat fetes de pedra seca. La porta s'orienta al sud i mesura 1,85 m x 0,65 m.

A la banda sud-est hi havia hagut una antiga finestra que actualment es presenta tapada. Això dona lloc a una petita fornícula. N'hi ha una altra, més petita i irregular, a la paret oest. El terra presenta grans lloses planes, que segurament formaven part de la coberta. Encara conserva la llinda de la porta i la finestra, però no la coberta.

Barraca d'en Lluci

Es tracta d'un refugi excavat en un marge que s'obre a l'exterior per una porta feta en una paret de pedra seca, parcialment relligada amb morter (41° 45' 108 – 002° 14' 125 – 506). L'obertura d'entrada fa 1,40 m x 0,65 m. Les dimensions interiors són de 2,15 m x 1,35 m i una alçada màxima d'1,70 m.

Aquesta construcció ha estat reforçada recentment amb uns

buscall, especialment a la zona occidental, on hi ha una petita llar de foc amb xemeneia (possiblement de construcció recent). El terra és més baix que el sòl exterior; per aquest motiu, per accedir a l'interior hi ha dos petits graons que també es poden fer servir per seure.

Actualment encara es fa servir de manera esporàdica.

Cabana del Torrent de la Baga

Es tracta d'una cabana adossada a un marge, construïda amb pedra calcària del lloc (41° 45' 122 – 002° 14' 307 – 415). Li falta la paret sud on hi hauria d'haver la porta.

El que queda, que està en força bon estat, té planta rectangular (1,65 m x 2,10 m) i una alçada màxima d'1,75 m. El mètode de construcció comença amb una aproximació de filades que es completa a la part superior amb tres grans lloses. Pel damunt hi ha una cobertura de restes vegetals i argila que la impermeabilitzen.

Aquesta construcció planteja el dubte de la seva extensió, que per una banda semblaria continuar fins a 4 metres de llargada, però que per l'altre costat sembla que no era gaire més llarga del que actualment es veu.

Cabana del coll de Pedra Dreta

Es troba una mica més de dos-cents metres projectats al sud-oest del coll de Pedra Dreta, al costat del camí que va de Castellar a la Casanova, després de passar un torrent que baixa de la Trona (41° 43' 804 – 002° 14' 622 – 601). Es tracta d'una estructura rectangular, de 5,50 m d'ample per 4,30 m de llarg, amb una possible entrada al sud, de la qual només es conserven els primers metres i les cantonades.

El mur fa 50 cm de gruix i està construït en pedra seca. Les cantonades són fetes amb pedres grans i bastes, però lleugerament treballades.

Es troba al costat del camí que duu a Montmany, un camí que en diferents llocs passa al costat de murs de pedra que suposadament servien per preservar alguns espais de l'accés del bestiar que circulava per aquest camí. Uns metres més enllà de la cabana, a ponent de la pista, es troba un d'aquests murs que es pot seguir en un centenar de metres.

Cabana de la Trona

Es troba al sud-oest de la Trona, per sota d'on comencen les vies d'escalada, en un espai molt em-

bosc (41° 43' 955 – 002° 14' 420 – 743).

Es tracta d'una cabana de marge, construïda al costat d'un antic camí i enmig d'un terreny terrassat, en estat impecable. La porta fa 60 cm d'ample i un metre d'altura i està coberta per una llinda plana sense inscripcions. El mur exterior fa 70 cm de gruix i la planta de la cabana és en forma de P, coberta per aproximació de filades. Fa 1,50 m de profunditat i 1,70 m d'amplada i la clau de la volta està desplaçat en relació al centre de la cabana (es troba en línia amb la porta, però aquesta es troba en un costat de la cabana).

A la banda de llevant hi ha una fornícula de 25 cm x 30 cm x 50 cm de profunditat. Al sòl d'aquesta estructura s'han trobat restes de carbó i una pedra per poder seure a la banda nord-oest. A la part de fora, al costat de ponent de l'entrada, hi ha una petita escala formada per dos únics graons que permeten pujar a la feixa de sobre. Aquest tipus d'escaleres volades no és estrany en aquest lloc.

NOTA: Extret del treball d'en Francesc Roma i Casanovas: INVENTARI DE PATRIMONI EXISTENCIAL DE CASTELLICIR, CASTELLTERÇOL I SANT MARTÍ DE CENTELLES

Cabana del Bac davant l'Església

Barraques de les Mirones

Barraca de les Mirones, amb la fornícula

Cabana de la Solella de l'Oller

Cabana Gran de la Solella de l'Oller

Cabana del torrent de la Baga

Cabana del coll de Pedra Dreta

Cabana de la Trona

Barraca d'en Lluci